

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorvm Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De pauperum portione in Canonicoꝝ Ecclesijs si perieris. restituenda.
cap. xxv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

peccatorum, & alimenta pauperum, & thesaurum in
lo recondendum suis (quod fas non fuit) aptavit vlti-

De pauperum portione in Canonicorum Ecclesiis, si per
restituenda. CAP. XXV.

QVARE cum dubitandum non sit, quin
hanc prædictam Aquisgranensis concilii con-
stitutionem in omnibus Canonicorum tam cano-
dralium, quam collegiatarum, ecclesiarum collegis et
à prædecessoribus vel fundatoribus ipsorum certa bona
destinata sint ad hospitalitatem pauperum, & peregrin-
antium, et pium, & sanctum fuerit, si Prælati prædicto-
rum ecclesiarum diligentissime inquirent, quo modo
bona ad usum hospitalitatis pauperum destinata de-
nerint. Ex Gelasij namque, Simplicij, & Gregorij apo-
stolicis constitutionibus, (quas alibi posuimus) manifeste
constat, bona Ecclesie olim in quatuor partes diuisa fu-
isse, & vnam ex illis in hospitalitatem & usum pauperum
relictam, & tributam fuisse*. Et si inuenerint illa bona
post claustrorum seu monasteriorum deuotionem
vel profanationem ad alia ipsorum bona communi-
tatis uenisse (prout verisimile omnino est) danda diligenter
opera, ut iuxta Synodum Augustanam anno 1548. ha-
bitatam ex collegiorum Canonicorum arario, aut pro-
uentibus, pauperum, & infirmorum, atque peregrinorum
necessitati prouideatur. Quod si ad hoc præstandum
induci, vel cogi facile non possint, propter immemorabilem
prescriptionem (quæ coram Deo veritate cogitanda
malæ fidei possessorum non iuuat^b) grauius, & delictius
monebuntur, & requirentur, ut reformatis excessibus
& delictis eorum circa vestitum, conuiuia, comestiones,
ebrietates, ludos, & alia similia, liberales sint
pauperes. Quoniam secundum D. Hieronymum^c rapere
conuincitur, qui ultra necessaria sibi retinere præ-
batur, ac sic per opera omnia pietatis se instruat, ut
presentis vitæ subsidia, & æternæ claritatis præmia
Deo percipiat; utrumque enim pietati promittitur.
Vnde Apostolus scribens ad Timotheum, ait^d: Excute
te ipsum ad pietatem, Nam corporalis quidem exercitiatio
ad modicum utilis est. Pietas autem est utilis
omni.

a c. vobis. et 8.
sequit. 12. q. 2.

Vide alterum
nostrum specu-
lum de malo-
borum tem. canf.
lib. 2. cap. 10. et
lib. 4. cap. 6.
B. na olim col-
legis Canoni-
corum ad usum
et hospitali-
tatem pauperum
relicta, quomo-
do nunc resti-
tuenda sint.

b c. vigilantibus
de præscriptio-
nibus.

c sicut Gra-
tianus habet in
§. 1. dist. 42.

d 1. Timoth. 4.
Pietas utilis
est ad omnia.

omnia, habens promissionem vitæ, quæ nunc est, & futura. Ab hac quisquis alienus fuerit, in sacerdotem ordinari non poterit. Si enim vidua ab ecclesia recipi prohibetur, quæ pauperes non recipit hospitio, quæ pedes Sacerdotum non lauit, quæ tribulationem patientibus non subministrat, quæ omne opus bonum non est executæ: Multi magis sunt prohibendi à sacerdotio, qui ab opere pietatis prohibentur alieni. Vnde quidam hospitalitatis opera despicientes in Gangrensi concilio excommunicantur, sic enim in eo statutum est: Si quis despicit eos, qui fideliter agapas, id est, conuiuia pauperum exhibent, & propter honorem Domini conuocant fratres; & nolent communicare huiusmodi conuocationibus, paritèr anathema sit. Hinc etiam Ioannes Evangelista quendam excommunicauit Diotrepes, qui nec pauperes recipiebat, & recipientes de ecclesia deiecit.

Quomobrem piè & religiosè D. Hieronymus in epistola ad Nepotianum de vita clericorum scribens: Mentiam, inquit, tuam pauperes, & peregrini, & cum illis Christus conuiuia nouerit: hospitium tuum aut raro, aut nunquam mulierum pedes terant. Conuiuia tibi vitanda sunt secularium, & maximè eorum, qui honoribus nutant. Turpe est ante fores sacerdotis Christi crucifixi & pauperis, & qui cibo quoque vescitur alieno lictores cœculum, & milites excubare. Quod si obtenderis te hære hæc, ut roges pro miseris, atque subiectis, iudex seorsus plus deferet clerico continenti, quàm diuiti; & magis sanctitatem tuam venerabitur, quàm opes. Aut si uisus est, qui non audiat clericos pro quibuslibet tribuatis, nisi inter phialas, libenter carebo huiusmodi beneficio, & Christum rogabo pro iudice, qui magis, & cuius subuenire potest, quàm iudex; melius est enim cõfidere in Domino, quàm confidere in homine; melius est sperare in Domino, quàm sperare in principibus.

Item omnes, ait, qui stipendiis templi, & his, quæ conuertuntur ad usus ecclesiæ abutuntur in aliis rebus, quibus seorsus expleant voluptatem, similes sunt Scribis, & Pharisæis, & sacerdotibus Iudæorum. Enormiter ergo peccant, qui de bonis Ecclesiæ thesaurizant, hereditaria emunt,

a 1. ad Timo. 5.

b Concil. Gangrenf. cap. 11.

c in epist. sua 3.

d c. 1. quis despicit. dist. 42.

Conuiuia secularium et maximè potèrum clericis vitanda sunt.

Clerici Ecclesiæ bonis abutèntis quibus similes sunt.

emunt, quæ suis relinquunt cognatis, ne dicam foris
& filiis, & filiabus locupletandis, aut in vana, & leuata
hospitalitate exercenda iis abutuntur, quotidie celebra-
tes conuiuia cum carnalibus amicis suis, & sociis
diuiritibus, pro quibus, & præparât sumptuose, & vi-
ne talibus possunt mensæ accumbere, nisi vel eos au-
tent, vel ab ipsis inuidentur, quæ conuiuatio clericis

¶ Dionys. Ri-
chel, in opusc. de
vita eccl'ie. art.
22.

22.

¶ ut habet Ri-
chel, d. art. 22.
Insigne ap. ph-
thegma Præla-
ti aulici.

Qualis sit ho-
dierna clero-
rum hospitali-
tas.

¶ Luc. 16.

strictè prohibetur, sicut supra à nobis declaratum
est. Aduerte & pensa, o Christi sacerdos, & minister
eccl'ie quod D. Ioannes Chrysostomus, & alij quidam
Sancti nunquam acquieuerunt, cum inuitantibus tra-
ducere, nec conuiuia celebrauerunt, & quod quidam
uotus, & magnus, locuplesque Prælati ex constanti
remorsu compunctione, ac diuina illustrati one aucto-
ritate factus sum, vt fiam spiritualiter miser, nouis ho-
mores adeptus sum, vt perderem Deum; sequor ergo
Principum, vt à cœlesti curia excludar: interium magis
tum consiliis, vt de aliis sollicitus mei obliuiscar. Quod
de hospitalitate hodierna dicam, quæ merito hodie
potius, quàm hospitalitas censeatur. Christus enim et ca-
sam non præstat, sed studium vanæ gloriæ. Diuites
quidem in hospitio cum honore, & reuerentia suscipiuntur
in omni opulentia deliciae apponuntur de patrimonio
crucifixi. Christus autem semel crucifixus in ligno, et
membra suis pauperibus quotidie torquetur, affligitur
crucifigitur, multiplicis miseræ poena, dū de patri-
monio suo deliciantur diuites, quo debebāt, refici pauperes
ipsius hæredes, quibus (horrendum dictu) pieruntur
suos equos, & canes. Quis huius crudelitatis in-
turus exitus docet nos parabola diuitis epulantis
induebatur purpura, & bysso, & epulabatur quousque
splendidè, & paulò post morte sublatus in inferno
tutus est. Vtinam hoc iudiciū sibi ob oculos ponant
patrimonio Christi tã indignè, tamq; graui ter abuten-
tur, atq; hoc sub prætextu honestatis seu hospitalitatis
An non credimus hæc omnia aliquando dicitur
dicanda: eiusmodi, inquam, vanos, & inutiles luxuriosos
qui de eleēmosynis pauperum, fidelium oblationibus
decimis, & tributis egētium animarū, de exactionibus
& oppressionibus pauperū fiunt, & qui in sudore

noſtri pane noſtro veſci debuiſimus, labores miſerorum nobis ad delicias uſurpamus, atque in ebrietate, & crapula ſudorem alienū bibimus: Ille, qui intuetur abyſſos, & ſedet ſuper Cherubin, iudicabit cauſas pauperum, quando ſtabunt iuſti in magna conſtātia aduerſus eos, qui ſe anguſtiauerunt, & corū ſtipendia conſumpſerūt. Vir eſt, queſo, uerbum iſtud Prophetæ: Diſperſit dedit pauperibus. Porrò nos nec diuitibus dare, nec ligna in ſuam ſerre oportet. Fuge ergo, o Chriſti ſacerdos, frequentia, & lauta conuiuia tantis periculis plena, & eccleſiastica bona iuſte, diſcretè, ac piè expende.

Ex his non obſcurum eſt intelligere, quænam ſit uera hospitalitas, quæ ab eccleſiaſticis requiritur, nimirum ea, quæ ex charitate, ac pietate, non autem quæ ex uanitate, carnali uel affectione procedit. Patet item qualiter bona eccleſiaſtica ſit utendum; nimirum in uera, ac euangeſtica hospitalitate exercēda, ac cæteris miſericordie operibus non modo corporalibus, uerum etiā ſpiritualibus primū circa domeſticos, deinde circa alios. Præſertim enim per opera miſericordiæ ſpiritualia piā inſtructionem, ac quatenus opus ſit, ſedulam uitiorū correctionem eccleſiaſticus debet circa ſuam familiā exercere. Circa ſubventionem quoque temporalem quantum illa indiget. Deinde quod reliquum eſt facultatum, in alios pro uſu conuertere.

Quæ SS. Tridēſina Synodus admonet quoscumque eccleſiastica beneficia ſecularia ſeu regularia obtinētes, ut hospitalitatis officium à ſanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè benignèque exercere aſſueſcant. Memores eos, qui hospitalitatem amant Chriſtum in hoſpitibus recipere illis uero, quæ hoſpitalia uulgò nūcupata; ſeu alia ſua loca ad peregrinorū, infirmorū, ſeniorū, pauperū uel uiam præcipue inſtituta, in cōmendam, adminiſtrationem, aut quemcumque titulū, aut etiā Eccleſiis ſuis ynita ſunt, uel ſi Eccleſiæ parochiales, hoſpitalibus fortè uel in hoſpitalia erecta, earūque patronis in adminiſtrationē conceſſæ ſint, præcipit omnino ut impoſitū illis onus, officiū uel adminiſtrationē, atque hoſpitalitatem, quæ debet ex fructibus ad id deputatis actu exercēat, iuxta conſtitu-

a *Pſal. iiii.*

Verabſpſitalitas à clericis requiſita. Qualiter bona eccleſiaſtica ſit utendum.

b *Richel. in d. art. 22.*

c *ſeſſ. 25. de reſor. cap. 8. Vide concil. Mediolan. part. 3. de priorū ſcor. admiſtra.*

d *c. quiſcāmus. diſt. 42. c. Arcidiaconū. diſt. 85. c. uolumus. diſt. 89. c. uobis. c. qui. ek. 7. ſequen. 12. q. 2. c. quoniam. 16. q. 1.*

e *Matth. 25.*

*a Clem. quia
contingit. de
religios. domib.
b sess. 7. de re-
for. cap. vlti.*

*Foundationes
quatenus fieri
possunt, sunt ob-
seruande.*

*Mali hospita-
lium admini-
stratores ad
fructuum re-
stitutionem ob-
ligantur.
Et hospitalium
administratio
tantum trien-
nalis esse potest.*

constitutionem concilij Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub felic. recor. Paulo 3 renouata; quae dicitur: Quia contingit. Quod si hospitalia haec ad certum personarum, aut infirmorum, aut aliarum personarum percipiendum fuerint instituta; nec in loco ubi sunt hospitalia, similes personae, aut per pauca recipientur, dat adhuc ut fructus illorum in alium pium usum, eorum institutioni proximior est, ac pro loco, & tempore utilior conuertantur, prout Ordinatio, cum aibus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per deligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu quod ordinatio obseruari curet Episcopus, aut si id non possit, ut supra, utiliter provideat. Itaque si praedicti omnes, & singuli, cuiuscumque ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subiecti, ubi viget regularis obseruantia, ab Ordinario moniti hospitalium munus adhibitis omnibus, ad quae tenentur, necesse est re ipsa obire cessauerint; non solum per ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia, ad id compelli possunt, sed etiam hospitalis ipsius administratione, curae perpetuo priuari possint, aliique eorum loco ab eis, ad quos spectabit, substituantur. Et praedicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quae nulla eis ratione, aut compositione indulgeatur, in sacro concilio teneantur: nec administratio seu gubernatio huiusmodi locorum vni & eidem personae ultra triennium debeat committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperitur non obstante, quo ad omnia supradicta quae in ratione, exemptione, & consuetudine in contrarium sunt immemorabili, seu priuilegiis, aut indultis quibuslibet, que, Piorum locorum bona administratorum administrari non locentur: sed publice locanda proponantur, nisi omnibus conducendi potestate. Quos piis locis administrari debere constituerit, iis eorum locorum bona locare non liceat. Qui vero piorum locorum bona conducere voluerit, det idoneum fideiussorem, cum quo iure agatur.